

Kendelse

af

29. november 2013

i

faglig voldgiftssag FV2013.0084:

CO-industri

for

Teknisk Landsforbund

for

A

(juridisk konsulent Jesper Kragh-Stetting)

mod

DI Overenskomst I ved DI

for

Servodan A/S

(advokat Lars Bruhn)

1. Indledning

Sagen angår, om A, der havde været ansat som produktudvikler hos Servodan A/S, i forbindelse med sin afskedigelse efter overenskomstens § 25, stk. 7, havde krav på at deltage i kurset "Projektstyring i praksis" til en pris på 18.500 kr., eller om kursussen oversteg, hvad virksomheden efter overenskomsten var forpligtet til at betale.

2. Sagens behandling

Sagen blev mundtligt forhandlet torsdag den 31. oktober 2013 med højesteretsdommer Poul Dahl Jensen som opmand. Som voldgiftsmænd udpeget af klager deltog Jørn Larsen og Poul Erik Tobiasen, og som voldgiftsmænd udpeget af indklagede deltog Anders Søndergaard Larsen og Sanne Claudius Stadil.

3. Påstande

Klager, CO-industri for Teknisk Landsforbund for A, har nedlagt påstand om, at indklagede skal anerkende, at A ved sin afskedigelse havde krav på at deltage i kurset "Projektstyring i praksis" efter § 25, stk. 7, i overenskomsten.

Indklagede, DI Overenskomst I ved DI for Servodan A/S, har påstået frifindelse og har nedlagt følgende selvstændige påstande:

Principal:

Klager skal anerkende, at IFO § 25, stk. 7, berettiger en medarbejder, som i øvrigt opfylder betingelserne, til at deltage i et (enkelt) selvvalgt kursus, som er arbejdsmæssigt relevant for den pågældende, som varer højst 2 uger, og som den pågældende kan deltage i med en udgift for arbejdsgiveren nogenlunde på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til 2 uger koster.

Subsidiært:

Klager skal anerkende, at IFO § 25, stk. 7, berettiger en medarbejder, som i øvrigt opfylder betingelserne, til at deltage i et antal selvvalgte kurser, som er arbejdsmæssigt relevant for den pågældende, som varer tilsammen højst 2 uger, og som den pågældende kan deltage i med en udgift for arbejdsgiveren nogenlunde på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til 2 uger koster.

Over for indklagedes selvstændige påstande har klager påstået principalt afvisning, subsidiært frifindelse, dog således at der tages bekræftende til genmæle over for den del af indklagedes subsidiære påstand, som indebærer, at en medarbejder kan "deltage i et antal selvvalgte kurser, som er arbejdsmæssigt relevant for den pågældende, som varer tilsammen højst 2 uger".

4. Overenskomsten

A er omfattet af Industriens Funktionæroverenskomst (2012-2014), som bl.a. indeholder følgende bestemmelse:

”§ 25 Kompetenceudvikling

...

Stk. 7

Medarbejdere, der har været ansat i virksomheden i mindst 3 år og som afskediges på grund af omstruktureringer, nedskæringer, virksomhedslukning eller andre virksomheden beroende forhold, er berettiget til at deltage i et relevant kursus. Kursets varighed kan højst andrage 2 uger, og udgifterne ved kursusdeltagelse og eventuelt løntab i kursusperioden dækkes af arbejdsgiveren i det omfang, udgifterne ikke dækkes af det offentlige eller fra anden side. Såfremt kursusdeltagelsen ikke kan finde sted i opsigelsesperioden, er den pågældende på tilsvarende vilkår berettiget til kursusdeltagelse inden for 3 måneder efter fratrædelse, hvis den pågældende fortsat er arbejdssøgende. Disse regler finder dog ikke anvendelse over for medarbejdere, der ved fratrædelsen er berettiget til efterløn, pension fra arbejdsgiveren eller fra det offentlige.”

En regel om ret til 2 ugers kursus ved afskedigelse kom efter forslag fra Teknisk Landsforbund ind i overenskomsterne mellem Teknisk Landsforbund og DA i 1982. Efter 1982-overenskomsternes bestemmelse var medarbejderen ”berettiget til at deltage i et omskolings- eller efteruddannelseskursus udvalgt efter samråd med arbejdsformidlingen”, og ”udgifterne ved kursusdeltagelse og eventuelt løntab i kursusperioden udredes af arbejdsgiveren idet omfang, udgiften ikke dækkes af det offentlige eller fra anden side.”

Disse kurser var etableret med offentlig støtte, og Arbejdsformidlingen kunne anvise disse kurser uden omkostning for deltageren.

I 1993-overenskomstens § 16, stk. 6, blev afskedigede medarbejders ret til kursusdeltagelse formuleret som en ret til ”at deltage i et relevant kursus, f.eks. kurser udbudt af Efteruddannelsesudvalget for Teknikere”. Dette efteruddannelsesudvalg var etableret til at medvirke til at tilrettelægge relevante kurser i AMU-regi. I bekendtgørelse nr. 1048 af 17. december 1993 om adgang, deltagerstøtte, depositum m.m. ved deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser er i § 1 opregnet de grupper, der har adgang til at deltage i AMU-kurserne og få støtte hertil. Blandt de berettigede grupper er nævnt videregående teknikere, hvorved forstås teknikere, der til enhver tid er omfattet af lov om videregående teknikeruddannelser m.v.

I overenskomsterne frem til 1995 var de af overenskomsterne omfattede medarbejdere betegnet som ”teknikere”. I 1995 blev overenskomstens område udvidet til ud over Teknisk Landsforbund

også at omfatte HK-området efter nærmere aftalte retningslinjer, og overenskomsten fik nu betegnelsen "Funktionæroverenskomst 95 for tekniske og administrative funktionærer" (siden 1998 "Industriens Funktionæroverenskomst"). Bestemmelsen om ret til arbejdsgiverbetalt kursusudtagelse ved afskedigelse (overenskomstens § 16, stk. 6) fik i det væsentlige den ordlyd, som bestemmelsen har i den gældende overenskomst fra 2012.

I forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 1995 indgik parterne et protokollat af 20. februar 1995 om efter- og videreuddannelse. I protokollatet, der kun angår § 16, stk. 1 (og ikke § 16, stk. 6), hedder det:

"Overenskomstens § 16

Nyt

Stk. 1.

Overenskomstens parter er enige om, at funktionærerne har ret og pligt til uddannelse afpasset efter forholdene i den enkelte virksomhed for herigennem af styrke konkurrenceevnen.

Til opfyldelse af ovennævnte formål får funktionærerne ret til uden fradrag i lønnen at deltage i 14-dages intern/extern uddannelse pr. år, hvis der eksisterer et uddannelsesbehov.

Udgifterne ved kursusdeltagelse udredes af arbejdsgiveren i det omfang, udgifterne ikke dækkes af det offentlige eller fra anden side."

5. Baggrunden for sagen

A havde i 1999 afsluttet en uddannelse som elektroniktekniker, der er en uddannelse på KVVU-niveau (kortere videregående uddannelse). I 2000 blev han ansat som produktudvikler hos Servodan A/S. Hans arbejdsopgaver omfattede bl.a. projekt planlægning, ressource estimering og produktudvikling. Ved brev af 29. oktober 2012 blev han opsagt til fratræden den 30. april 2013. Som begrundelse for opsigelsen var anført:

"... de opgaver, som du beskæftiger dig med vil ændre sig således, at de alene kan løses af en person med en højere uddannelse som fx en ingeniør uddannelse. Det er vores opfattelse, at du ikke inden for rimelig tid vil kunne erhverve dig disse kompetencer."

Mod slutningen af november 2012 meddelte A virksomheden, at han gerne ville på kurset "Den hurtige projektleder" med start den 4. januar 2013. Den 10. december 2012 meddelte Servodan, at kurset var på mere end 2 ugers uddannelse, og at virksomheden derfor ikke kunne være med til at dække det.

A fandt herefter frem til et andet kursus – PRINCE2-kurset "Projektstyring i praksis" – med en varighed på 10 dage til en pris på 18.500 kr.

I en mail af 12. december 2012 skrev Servodan bl.a. følgende til A:

”Se dette link ..., som er en afgørelse omkring efteruddannelse i opsigelsesperiode, hvoraf det fremgår, at virksomheden kun er forpligtet til at dække uddannelsesudgifter, som kan sidestilles til udgiften til et AMU kursus. Jeg har talt med BC Syd for at forhøre mig om, hvad prisen er på et AMU kursus på 2 uger, og hun henviste til nedenstående Projektlederuddannelse, som for dig vil koste os kr. 4.294 + at vi dækker dine kørselsudgifter til Mommark.

...

Hvis du stadig ønsker det dyre kursus, så skal du vide, at vi kun kan dække udgiften svarende til ovenstående, og at vi ligeledes ikke kan dække kørsel længere end til Mommark.”

Sagen har været forhandlet ved et mæglingssmøde den 16. januar 2013, et organisationsmøde den 25. februar 2013 samt et forhandlingsmøde den 29. april 2013, uden at enighed har kunnet opnås.

6. Tidligere sager

Smurfit Kappa-sagen

Ved opmandskendelse af 5. juli 2010 i en sag mellem 3F for A og DI Overenskomst I for Smurfit Kappa Danmark A/S blev der taget stilling til forståelsen af en bestemmelse i Emballageoverenskomstens § 22, der i det væsentlige har samme ordlyd som § 25, stk. 7, i Industriens Funktionær-overenskomst. Sagen angik, om en opsagt medarbejder efter Emballageoverenskomstens § 22 havde krav på for virksomhedens regning at deltage i et kursus til en pris på 28.890 kr. Det fremgår bl.a. af kendelsen, at den pågældende bestemmelse kom ind i Emballageoverenskomsten ved overenskomstforhandlingerne i 2004 samtidig med, at der kom en tilsvarende bestemmelse ind i Industriens Overenskomst, se nedenfor om Aalborg Industries-sagen. Opmanden udtalte bl.a.:

”Retten til efter Emballageoverenskomstens § 22, stk. 1, at deltage i ”et relevant kursus” må naturligt forstås som et i den foreliggende sammenhæng ”relevant” kursus, hvilket uden nærmere præcisering må indebære, at det pågældende kursus skal ligge inden for den fælles forståelsesramme, som med rimelighed kan indlægges i ordene ”et relevant kursus”, som arbejdsgiveren skal dække udgifterne ved deltagelse i ”i det omfang, udgifterne ikke dækkes af det offentlige eller fra anden side”.

For ansatte på det foreliggende overenskomstråde må uddannelsesmarkedet for kortvarige kurser anses for så domineret af de offentligt støttede AMU-kurser, at det af parterne forudsatte udgiftsniveau for arbejdsgiveren har været, hvad deltagelse i offentligt støttede AMU-kurser koster.

Emballageoverenskomstens § 22 findes på denne baggrund at måtte forstås således, at den berettiger medarbejdere omfattet af stk. 1 til at deltage i et selvvalgt kursus, som er arbejdsmæs-

sigt relevant for den pågældende, som varer højst 2 uger, og som den pågældende kan deltage i med en udgift for arbejdsgiveren på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til 2 uger koster. Det bemærkes herved, at der ikke ud over maksimeringen tidsmæssigt – højst 2 uger – og udgiftsmæssigt – på niveau med deltagelse i AMU-kurser – kan indlægges en begrænsning til kun ét kursus.

På denne baggrund må virksomhedens afvisning af A's ønske om kursusdeltagelse – henset til kursussen – anses for berettiget."

Aalborg Industries-sagen

Ved opmandskendelse af 16. maj 2011 i en sag mellem CO-industri for Dansk Metal og DI Overenskomst I for Aalborg Industries A/S blev der taget stilling til forståelsen af § 38, stk. 8, i Industriens Overenskomst, der kom ind i overenskomsten i 2004 samtidig med den tilsvarende bestemmelse i Emballageoverenskomstens § 22, og som i det væsentlige har samme ordlyd som § 25, stk. 7, i Industriens Funktionæroverenskomst. Sagen angik, om opsagte medarbejdere efter § 38, stk. 8, i Industriens Overenskomst havde krav på for virksomhedens regning at deltage i et offshore sikkerhedskursus, der pr. deltager kostede 16.390 kr. Opmanden udtalte bl.a.:

"Ved kendelse af 5. juli 2010 blev der i sagen mellem Fagligt Fælles Forbund og DI taget stilling til forståelsen af bestemmelsen i Emballageoverenskomstens § 22, der er enslydende med – og en afskrift af – § 38, stk. 8, i Industriens Overenskomst. Der er ikke under den foreliggende sag fremkommet noget, der giver grundlag for at fortolke sidstnævnte bestemmelse anderledes end den fortolkning, der blev fastlagt ved den nævnte kendelse.

...

Det er ikke under denne sag nærmere belyst, om det på dette overenskomstområde – som på Emballageoverenskomstens område – gælder, at uddannelsesmarkedet for kortvarige kurser må anses for så domineret af de offentligt støttede AMU-kurser, at det af parterne forudsatte udgiftsniveau for arbejdsgiveren har været, hvad deltagelse i offentligt støttede AMU-kurser koster. Men det må være givet, at der også for området for Industriens Overenskomst gælder en grænse for det udgiftsniveau, som arbejdsgiveren kan tilpligtes at skulle dække. Denne grænse må antages at være på nogenlunde samme relative niveau som fastlagt ved kendelsen om Emballageoverenskomsten. Denne forståelse støttes af indholdet af mæglingsforslaget i 2004, der ganske vist er fremsat efter indgåelsen af aftalen om bestemmelsen i Industriens Overenskomst § 38, stk. 8, men som må antages at bygge på aftalen i industriforliget og de øvrige tilsvarende forlig, herunder på Emballageoverenskomstens område, der var indgået forud for mæglingsforslaget.

§ 38, stk. 8, i Industriens Overenskomst findes på denne baggrund at måtte forstås således, at den berettiger medarbejdere omfattet af bestemmelsen til at deltage i et selvvalgt kursus, som

er arbejdsmæssigt relevant for den pågældende, som varer højst 2 uger, og som den pågældende kan deltage i med en udgift for arbejdsgiveren nogenlunde på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til 2 uger koster.

Henset til kursussen må virksomhedens afvisning af at dække udgifterne til de omhandlede medarbejders deltagelse i offshore sikkerhedskurset på denne baggrund anses for berettiget.”

LM Wind Power-sagen

I faglig voldgiftssag: CO-industri for Teknisk Landsforbund for A mod DI Overenskomst I ved DI for LM Wind Power A/S, nedlagde klager ved klageskrift af 9. august 2012 påstand om, at indklagede skulle anerkende, at A havde krav på at deltage i et SAP-kursus af 30 dages varighed til en pris af 21.000 kr. efter § 25, stk. 6, i Industriens Funktionæroverenskomst 2010 (svarer til § 25, stk. 7, i 2012-overenskomsten).

Det fremgår bl.a. af klageskriftet, at A var uddannet byggetekniker, at der var tale om en uddannelse på KVVU-niveau, og at hun inden opsigelsen havde haft en stilling som technical designer hos LM Wind Power. Som anbringender var i klageskriftet bl.a. anført følgende:

”Det gøres endvidere gældende, at det af ordlyden af § 25, stk. 6, intet følger om, at udgiften til et kursus skal ligge nogenlunde på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til 2 uger koster, ...

Det gøres yderligere gældende, at den foreliggende praksis fra faglige voldgiftsretter om bestemmelser, der i sit indhold svarer til § 25, stk. 6, angår timelønsoverenskomster, hvorfor praksis ikke uden videre kan finde anvendelse på den foreliggende sag, som angår funktionærer omfattet af en funktionæroverenskomst.

Det gøres i tilknytning hertil endvidere gældende, at relevante kurser for medlemmer af Teknisk Landsforbund er domineret af andre typer af kurser end AMU-kurser, og at dette beror på, at medlemmer af Teknisk Landsforbund i reglen har uddannelser, der ligger på KVVU-niveau eller højere.”

I svarskrift af 23. august 2012 nedlagde indklagede følgende påstande:

Principal: Frifindelse.

Subsidiært: Klager skal anerkende, at A efter IFO § 25, stk. 6, har ret til at deltage i et – ikke samtlige – af de kurser, der er omtalt i bilag ..., og at virksomheden har pligt til højst at betale den kursussen, som følger af reglerne for betaling af det valgte AMU-kursus.

Mere subsidiært: Klager skal anerkende, at A efter IFO § 25, stk. 6, har ret til at deltage i et antal kurser af tilsammen højst 2 ugers varighed – ikke samtlige – af de kurser, der er omtalt i bilag ..., og at virksomheden har pligt til højst at betale den kursuspris, som følger af reglerne for betaling af de valgte AMU-kurser.

Det fremgår i øvrigt af svarskriftets punkt 2.4, at det kursus, som A havde ønsket, var en kursuspakke bestående af 17 selvstændige kurser, der tilsammen varede 6 uger, og som blev udbudt i AMU-regi.

I replik af 30. august 2012 frafaldt klager den påstand, der var nedlagt i klageskriftet, og tog ”bekræftende til genmæle over for den af indklagede nedlagte mere subsidiære påstand.” I tilknytning hertil nedlagde klager en ny påstand, hvorefter indklagede skulle betale A et beløb på 6.974,66 kr., der svarer til 1/3 af den kursuspris, som deltagelsen i et antal kurser af tilsammen højst 2 ugers varighed udgør efter bilag ..., eller et mindre beløb, såfremt A er forhindret i at deltage i et antal kurser af tilsammen højst 2 ugers varighed.

I duplik af 4. september 2012 fastholdt indklagede de i svarskriftet nedlagte påstande.

I processkrift af 11. september 2012 meddelte klager herefter følgende:

”1. Indledning

Skriftvekslingen i denne sag giver klager anledning til at fremkomme med følgende bemærkninger:

Ved replikken har klager frafaldet sin påstand, som nedlagt i klageskriftet.

Samtidig hermed har klager taget bekræftende til genmæle overfor den af indklagede nedlagte mere subsidiære påstand.

Det bemærkes, at denne tilgang fastholdes af klager.

Dernæst har klager i replikken nedlagt en efterbetalingspåstand.

Det bemærkes, at denne påstand herved frafalder.

Som en konsekvens heraf består der ikke nogen tvist i sagen.

2. Mere om indklagedes påstande

De synspunkter som klager har angivet i replikken om indklagedes påstande fastholdes.

Det således, at den mere subsidiære påstand efter sit indhold er mere vidtgående end den subsidiære påstand, hvorved den subsidiære kan rummes i den mere subsidiære påstand efter påstandenes ordlyd.

Dernæst skal det bemærkes, at indklagedes to påstande udgør to selvstændige anerkendelsespåstande.

Også af denne grund består der ikke nogen tvist i sagen, i og med klager har taget bekræftende til genmæle overfor den mest vidtrækkende af de af indklagede nedlagte anerkendelsespåstande.

Herved kan det konstateres, at der ikke består nogen retlig tvist parterne i mellem.”

Ved mail af 13. september 2012 meddelte CO-industri, at den mundtlige forhandling i voldgiftssagen samme dag var aflyst, og sagen blev hævet.

7. Forklaringer

A har forklaret bl.a., at Servodan fx producerer sensorer til lysstyring. Under sin ansættelse hos Servodan har han stået for planlægning og udarbejdelse af projekter, estimering af ressource- og tidsforbrug, indkøb af komponenter og gennemførelse af testforløb. Han kan vedstå indholdet af det CV, der er fremlagt som bilag 2. Han har arbejdet som projektleder på 5-7 projekter. Den formelle titel af projektleder lå hos chefen for afdelingen. Han har også deltaget i en lang række konferencer, kurser og møder, mens han var ansat hos Servodan. Han har erfaring i projektledelse og derfor ville et grundkursus ikke være relevant for ham. Han ønskede et videregående kursus, så han ikke skulle starte fra bunden.

Karin Jensen har forklaret bl.a., at hun er HR-chef hos Servodan, hvor hun bl.a. er ansvarlig for kurser. A var ikke projektleder, og han arbejdede heller ikke som sådan. Han var kun delansvarlig. Først foreslog A kurset "Den hurtige projektleder" til en pris på 31.500 kr., dernæst kurset "Projektstyring i praksis" til en pris på 18.500 kr. Hun foreslog ham i stedet AMU-kurset "Den grundlæggende projektlederuddannelse". Hun har selv været på AMU-kurset "Den grundlæggende Lederuddannelse", og As daværende chef Knud Jensen havde i 2006 gennemført uddannelsesforløbet "Projektlederuddannelse" i AMU-regi.

Inge Steen Mikkelsen har forklaret bl.a., at hun er chefkonsulent i DI og er med til at forhandle overenskomster. Med udtrykket "omskolings- eller efteruddannelseskursus udvalgt efter samråd med arbejdsformidlingen" i 1982-overenskomsternes § 12 og § 21 sigtes til kurser, der i dag svarer til AMU-kurser. Det samme gælder for udtrykket "relevant kursus, f.eks. kurser udbudt af Efteruddannelsesudvalget for Teknikere" i 1993-overenskomstens § 16, stk. 6. I 1996 skete der en differentiering af betalingen for AMU-kurser, alt efter om der var tale om kortuddannede eller andre. Men kurserne var ikke forbeholdt kortuddannede. Personer med længere uddannelser, herunder teknikere, kunne også deltage i kurserne. Siden 2002-2003 har målgruppen for AMU-kurser, herunder AMU-kurser i projektledelse, været ufaglærte og faglærte med en uddannelsesbaggrund til og med EUD-niveau (erhvervsuddannelsesniveau). Men AMU-kurser er også åbne og relevante for andre, herunder teknikere med en uddannelse på KVVU-niveau, men deltagerbetalingen kan for disse grupper være højere.

8. Parternes argumentation

Klager har navnlig gjort gældende, at overenskomstens § 25, stk. 7, er indført med det formål at søge at sikre en medarbejder nye muligheder for arbejde i tilfælde af afskedigelse. Dette formål tilgodeses bedst ved, at der ved et relevant kursus efter § 25, stk. 7, forstås et kursus, som sætter den afskedigede medarbejder i stand til faktisk at opnå ny ansættelse inden for vedkommendes uddannelses- og/eller beskæftigelsesmæssige område. Fastlæggelsen af, hvad der er et relevant kursus, må tilpasses den udvikling i uddannelser og kursusudbud, der er sket, og fastlæggelsen må individualiseres i forhold til, hvilke kompetencer den opsagte medarbejder har. AMU-kurser er i dag målrettet til ufaglærte og faglærte med en uddannelsesbaggrund til og med EUD-niveau. Medlemmerne af Teknisk Landsforbund har for det meste uddannelser, der er på KVVU eller MVU-niveau og tilhører dermed ikke målgruppen for AMU-kurser. Der følger ikke af ordlyden af § 25, stk. 7, at udgiften ikke skulle kunne ligge på et niveau, der svarer til den opsagte medarbejders uddannelsesniveau. Det afgørende efter ordlyden er alene, at der er tale om et relevant kursus. Der er en tidsmæssig begrænsning til 2 ugers varighed, men der er efter ordlyden ikke en pris-/udgiftsmæssig begrænsning. A har en uddannelse som elektroniktekniker, der er på KVVU-niveau. Han falder dermed uden for målgruppen for AMU-kurser. Hertil kommer, at han under sin mere end 10 års ansættelse hos Servodan havde opnået erfaring med projektledelse. Det kursus, der var relevant for A, var derfor PRINCE2-kurset "Projektstyring i praksis" og ikke et AMU-kursus.

Den foreliggende praksis fra faglige voldgiftsretter kan ikke overføres på nærværende sag, da funktionæroverenskomstens § 25, stk. 7, hverken historisk set eller i øvrigt har nogen som helst forbindelse til de senere indførte regler i henholdsvis Emballageoverenskomsten og Industriens Overenskomst, som kendelserne angår. Forløbet i LM Wind Power-sagen er heller ikke relevant, dels fordi sagen blev hævet, dels fordi den angik en medarbejder med en anden uddannelse og erfaring end den, A har.

Til støtte for påstanden om afvisning af indklagedes selvstændige påstande har klager anført, at påstandene angår en hypotetisk problemstilling, som ikke indgår i den konkret foreliggende sag, og som heller ikke er omfattet af fælleshenvendelsen til Arbejdsretten med anmodning om udpegning af en opmand. Der kan kun føres sag om principielle uoverensstemmelser om forståelsen af overenskomstbestemmelser uafhængigt af en konkret tvist, hvis parterne er enige om det, hvilket ikke er tilfældet. For det tilfælde, at påstandene admitteres, har klager for så vidt angår den principale påstand gjort gældende, at bestemmelsen ikke er begrænset til ét kursus, jf. herved kendelsen i Smurfit Kappa-sagen, hvor opmanden fastslog, at der ikke i en ordlyd svarende til bestemmelsen i § 25, stk. 7, kan indlægges en begrænsning til kun ét kursus. For så vidt angår den subsidiære påstand har klager henvist til det, der om kursusudgiftens størrelse er anført til støtte for klagers egen påstand.

Indklagede har gjort gældende, at klager ved at tage bekræftende til genmæle over for indklagedes mere subsidiære påstand i LM Wind Power-sagen, frafalde egne påstande og hæve sagen med

bindende virkning har tilkendegivet, at bestemmelsen i funktionæroverenskomstens § 25, stk. 7, højst forpligter til at betale den kursuspris, som følger af reglerne for betaling af AMU-kurser. Klager kan derfor ikke i nærværende sag rejse krav om, at virksomheden efter den nævnte overenskomstbestemmelse skal betale mere for kursus, end hvad 2 ugers AMU-kursus koster.

Indklagede har endvidere anført, at sagens grundlæggende indhold, herunder overenskomstteksterne, er identisk med Smurfit Kappa-sagen og Aalborg Industries-sagen. Nærværende sag bør derfor ikke afgøres anderledes, da bestemmelsen i funktionæroverenskomstens § 25, stk. 7, er enslydende med de bestemmelser, der blev fortolket i kendelserne i de nævnte sager, og da der ikke af klager er ført sikkert bevis for, at § 25, stk. 7, skal forstås på en anden måde. Bestemmelsen om ret til arbejdsgiverbetalt kursusdeltagelse i forbindelse med uforskyldt afskedigelse kom ind i 1982, og frem til 1995 indeholdt bestemmelsen en nærmere kvalifikation eller eksemplifikation af, hvilke kurser der sigtedes til, og der var her en klar forbindelse mellem overenskomstens afgrænsning af relevante kurser og AMU-kurser. I 1995, da overenskomsten blev udvidet til at omfatte andre grupper end teknikere, blev bestemmelsen omformuleret, men der blev ikke foretaget nogen ændring, der sigtede til at forøge de omkostninger, som virksomheden har pligt til at betale for "et relevant kursus". Det bestrides ikke, at AMU-kurser i dag har faglærte og ufaglærte som primær målgruppe. Oprindeligt var målgruppen bredere, og det er på det økonomiske grundlag, bestemmelsen er indført. Overenskomstbestemmelsen er stort set ikke ændret og må fortolkes i lyset af de oprindelige regler. Hertil kommer, at alle kan deltage i AMU-kurser, blot er prisen højere, hvis man har en uddannelse over faglært niveau. Der er mange AMU-kurser, der også kan være relevante for medarbejdere med kortere videregående uddannelser.

Det PRINCE2-kursus, som klager ønskede at deltage i, kostede 18.500 kr. og overstiger dermed niveauet for AMU-kurser, også for medarbejdere som A med en uddannelse på KVU-niveau. Servodan havde derfor ikke pligt til at betale for dette kursus.

I relation til de selvstændige påstande, som er nedlagt, har indklagede indledningsvis anført, at de ikke bør afvises. Parterne har tidligere ført en sag om det samme og med lignende påstande (LM Wind Power-sagen), en sag som klager hævdede. Det forhold, at der ikke – medmindre parterne er enige om det – kan føres en abstrakt/principiel sag, som ikke udspringer af en konkret tvist på en virksomhed, udelukker ikke, at en konkret sag på grund af dens indhold kan få principiel betydning for fortolkningen af overenskomsten.

Med hensyn til den maksimering af kursusudgiften, der er anført i de to påstande, har indklagede henvist til det, der er anført til støtte for påstanden om frifindelse. Særligt til støtte for indklagedes principale påstand om, at retten efter funktionæroverenskomstens § 25, stk. 7, er begrænset til ét kursus, har indklagede yderligere henvist til ordlyden af bestemmelsen og til kendelsen i Aalborg Industries-sagen. Mht. indklagedes subsidiære påstand har indklagede anført, at den indholdsmæssigt svarer til den mere subsidiære påstand i LM Wind Power-sagen, som klager tog bekræftende til genmæle overfor.

9. Opmandens bemærkninger og afgørelse

Der har ikke blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten kunnet opnås enighed om eller flertal for en afgørelse. Afgørelsen skal derfor træffes af opmanden, som udtaler følgende:

Sagens hovedspørgsmål

Sagens hovedspørgsmål er, om der kan indlægges et maksimum for den kursusudgift, som arbejdsgiveren er forpligtet til at dække efter § 25, stk. 7, i Industriens Funktionæroverenskomst, og i givet fald hvad dette maksimum er.

Efter ordlyden af bestemmelsen har den afskedigede medarbejder ret til at deltage i "et relevant kursus" (af højst 2 ugers varighed), og udgifterne ved kursusdeltagelsen skal dækkes af arbejdsgiveren "i det omfang, udgifterne ikke dækkes af det offentlige eller fra anden side."

Ordlyden indeholder således ikke noget maksimum for størrelsen af den udgift til et relevant kursus, som arbejdsgiveren er forpligtet til at betale efter bestemmelsen. Spørgsmålet er, om der på andet grundlag kan indlægges et maksimum.

Overenskomstens bestemmelse om afskedigede medarbejders ret til kursusdeltagelse stammer fra 1982, hvor der var tale om en ret til at deltage i "et omskolings- eller efteruddannelseskursus udvalgt efter samråd med arbejdsformidlingen". I 1993-overenskomstens § 16, stk. 6, blev retten til kursusdeltagelse formuleret som en ret til "at deltage i et relevant kursus, f.eks. kurser udbudt af Efteruddannelsesudvalget for Teknikere". Efter bevisførelsen, herunder Inge Steen Mikkelsens forklaring, lægges det til grund, at der med 1993-overenskomstens eksempel "kurser udbudt af Efteruddannelsesudvalget for Teknikere" sigtedes til kurser udbudt i AMU-regi. Der var alene tale om en eksemplifikation, og relevante kurser kunne derfor også være andre kurser. Det er imidlertid nærliggende at antage, at angivelsen af AMU-kurser som eksempel rummer en forudsætning om udgiftens størrelse, der for at sikre en vis ensartethed og ligebehandling også kan overføres til relevante kurser uden for AMU-regi.

I 1995, da overenskomsten for teknikere blev udvidet til også at omfatte medarbejdere fra HK-området, udgik henvisningen til "kurser udbudt af Efteruddannelsesudvalget for Teknikere" som eksempel på kurser, som den afskedigede havde ret til at deltage i. Efter det, der er oplyst om overenskomstforhandlingerne i 1995, er der imidlertid ikke holdepunkter for at antage, at der med nyformuleringen i 1995, hvor bestemmelsen i det væsentlige fik sin nugældende ordlyd, tilsigtedes en ændring af, hvad der hidtil havde været gældende med hensyn til omfanget af retten til arbejdsgiverbetalt kursusdeltagelse for opsagte medarbejdere.

Efter det oplyste om bestemmelsens forhistorie findes det herefter mest nærliggende at antage, at der i overenskomstens § 25, stk. 7, kan indlægges en forudsætning om et maksimum for arbejdsgiverens udgift, der nogenlunde svarer til, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til 2 uger koster.

Det forhold, at målgruppen for AMU-kurser i dag primært er ufaglærte og faglærte med en uddannelsesbaggrund til og med EUD-niveau, kan ikke føre til, at den foran antagne udgiftsmæssige forudsætning må anses for bortfaldet for overenskomstdækkede medarbejdere med en videregående uddannelse, herunder medarbejdere med en uddannelse på KVVU-niveau.

Dette resultat følger også af, at klager i LM Wind Power-sagen tog bekræftende til genmæle over for indklagedes mere subsidiære påstand om, at "klager skal anerkende, at A efter IFO § 25, stk. 6, har ret til at deltage i et antal kurser af tilsammen højst 2 ugers varighed – ikke samtlige – af de kurser, der er omtalt i bilag ..., og at virksomheden har pligt til højst at betale den kursuspris, der følger af reglerne for betaling af de valgte AMU-kurser." På baggrund af, hvad der af parterne var gjort gældende i den forudgående skriftveksling, må bekræftelsen i forhold til det sidste led i påstanden forstås som en accept af indklagedes synspunkt om, at overenskomstbestemmelsen skal forstås på den måde, at det er prisen for AMU-kurser, der er styrende for, hvor meget arbejdsgiveren har pligt til at betale, uanset hvilken uddannelsesmæssig baggrund medarbejderen har. Det bemærkes herved, at A ifølge det, der var anført i klageskriftet, havde en uddannelse på KVVU-niveau som byggetekniker. Selv om voldgiftssagen blev hævet, er bekræftelsen i LM Wind Power-sagen og den heri liggende tilkendegivelse om forståelsen af overenskomstens § 25, stk. 6 (nu stk. 7) bindende for klager under nærværende sag.

Sammenfattende må arbejdsgiverens betalingspligt efter § 25, stk. 7, i Industriens Funktionær-overenskomst herefter fastlægges således, at arbejdsgiveren skal dække en udgift nogenlunde på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til 2 uger koster.

På denne baggrund må Servodans afvisning af As ønske om kursusdeltagelse – henset til kursusprisen på 18.500 kr. – anses for berettiget. Indklagedes påstand om frifindelse tages derfor til følge.

Indklagedes selvstændige påstande

Med de selvstændige påstande, der er abstrakt formuleret, ønsker indklagede at få afgjort, om der ud over maksimeringen tidsmæssigt – højst 2 uger – og udgiftsmæssigt – nogenlunde på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser koster, jf. sagens hovedspørgsmål ovenfor – kan indlægges en begrænsning til kun ét kursus.

Dette fortolkningsspørgsmål er ikke relevant for afgørelsen af den konkrete sag, som klager har anlagt vedrørende A.

Påstandene svarer i realiteten til indklagedes subsidiære og mere subsidiære påstande i LM Wind Power-sagen, hvor klager tog bekræftende til genmæle over for den mere subsidiære påstand, hvorefter sagen blev hævet, uden at der blev taget stilling til den subsidiære påstand.

Da spørgsmålet om antallet af kurser således også var omtvistet mellem parterne i den tidligere sag, og da spørgsmålet har en naturlig sammenhæng med hovedspørgsmålet i nærværende sag, findes der ikke grundlag for at afvise de selvstændige påstande, som indklagede har nedlagt.

For så vidt angår realiteten bemærkes, at opmanden i kendelsen af 5. juli 2010 i Smurfit Kappa-sagen fastslog, at der i Emballageoverenskomstens § 22 ikke kan indlægges en begrænsning til kun ét kursus inden for den tidsmæssige maksimering på 2 uger. I Aalborg Industries-sagen blev spørgsmålet om antallet af kurser hverken særskilt behandlet eller udtrykkeligt omtalt, og der er intet grundlag for at læse kendelsen i sagen på den måde, at der på dette punkt skulle gælde noget andet efter § 38, stk. 8, i Industriens Overenskomst end efter Emballageoverenskomstens § 22. Det bemærkes herved, at det i begrundelsen for afgørelsen i Aalborg Industries-sagen generelt er anført, at der ikke er fremkommet noget, der giver grundlag for at fortolke § 38, stk. 8, i Industriens Overenskomst anderledes end den fortolkning af den enslydende bestemmelse i Emballageoverenskomstens § 22, der blev fastlagt ved kendelsen af 5. juli 2010.

Da der heller ikke under nærværende sag er fremkommet noget, der på dette punkt kan give grundlag for at forstå Industriens Funktionæroverenskomsts § 25, stk. 7, på en anden måde end den enslydende bestemmelse i Emballageoverenskomstens § 22, kan der ikke gives indklagede medhold i den principale påstand, men alene i den subsidiære påstand.

Thi bestemmes:

Indklagede frifindes.

Klager skal anerkende, at Industriens Funktionæroverenskomst § 25, stk. 7, berettiger en medarbejder, som i øvrigt opfylder betingelserne, til at deltage i et antal selvvalgte kurser, som er arbejdsmæssigt relevante for den pågældende, som varer højst 2 uger, og som den pågældende kan deltage i med en udgift for arbejdsgiveren nogenlunde på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til 2 uger koster.

Hver part bærer egne omkostninger og halvdelen af udgiften til opmand.

Poul Dahl Jensen